

Hana skole

GLADE BARN
lærer best!

Plan for et trygt og godt skolemiljø

Hana skole

MÅL: Alle elevene på Hana skole skal ha et trygt og godt klasse- og skolemiljø uten mobbing. Læringsmiljøet skal være preget av respekt, trygghet og trivsel.

Innhold

Forord	3
Trygt og godt skolemiljø	4
Retten til et trygt og godt skolemiljø	4
Hva kjennetegner et trygt og godt skolemiljø?	5
Et trygt skolemiljø:	5
Et godt skolemiljø:	5
Trygt og godt skolemiljø på Hana skole	6
Mål, verdier og visjon	6
Skolens arbeid for å fremme et trygt og godt skolemiljø	6
Inkluderende undervisning og fellesskapende didaktikk	6
Traumebevisst omsorg	7
Klasseledelse	7
Krenkende oppførsel	8
Sosial og emosjonell kompetanse	8
Trivselsfremmende og forebyggende tiltak	9
Aktivitetsplikten, §12-4	11
Plikt til å følge med	11
Plikt til å gripe inn	12
Plikt til å melde fra	13
Plikt til å undersøke	13
Plikt til å sette inn tiltak og evaluere	14
Aktivitetsplan og dokumentasjonsplikt	15
Skjerpet aktivitetsplikt - når voksne krenker barn	15
Forebyggende tiltak for et godt skolemiljø	
Skolenivå (Vedlegg 1)	17
Skolemiljøfremmende tiltak på trinn/klassenivå: (Vedlegg 2)	18
Skolemiljøfremmende tiltak på elevnivå: (Vedlegg 3)	19
Skolemiljøfremmende tiltak på Skole-hjem nivå: (vedlegg 4)	20
Oversikt over viktige skolemiljøfremmende aktiviteter: (vedlegg 5)	21
Sosiale mål for Hana skole: (Vedlegg 6)	23

Forord

Elevene på Hana skole skal kjenne seg trygge både på skolen og i SFO, slik at de trives og kan ha de beste forutsetninger for god læring. På Hana skole jobber vi etter “Glade Barn Lærer Best”. Visjonen vår skal gjennomsyre arbeidet med elevenes faglige og sosiale læring.

Alle elever har rett til å ha et trygt og godt skolemiljø som fremmer helse, inkludering, trivsel og læring. Skolen skal ha nulltoleranse mot krenkende oppførsel som mobbing, vold, diskriminering og trakassering. Det er elevenes egen opplevelse av hvordan de har det på skolen, som er avgjørende for om skolemiljøet er trygt og godt.

Alle ansatte må være observante og følge godt med for å kunne avdekke og forebygge krenkende atferd. Personalet har plikt til å gripe inn overfor krenkende atferd, og vi skal løse saker der vi avdekker krenkende atferd på best mulig måte for de involverte.

Skolen skal legge til rette for et arbeidsfellesskap som bidrar til at elevene fungerer godt sammen. Den aller viktigste læringen ift sosial kompetanse skjer imidlertid best i den uformelle kontakten og samhandlingen mellom elever og mellom elever og voksne i skolemiljøet. Det er derfor vesentlig for alle ansatte ved skolen og være seg bevisst hvilke holdninger og normer vi har for samhandling og kommunikasjon med hverandre. Skolen jobber utifra å møte elevene med traumebevisst omsorg som personalet har blitt kurset i. Samarbeid mellom skole og hjem blir også vesentlig for å fremme et positivt miljø.

I tråd med dette vil vi at Hana skole/SFO skal være en skole som er farget av fem overordnede verdier:

- **På Hana skole er vi der først og fremst for barna**
- **På Hana skole er alle elevene våre**
- **På Hana skole gjør vi hverandre gode og vi respekterer hverandre**
- **På Hana skole tar vi elever på fersken i å gjøre noe bra**
- **På Hana skole finner vi oss ikke i at elever blir mobbet**

Hana skole
Revidert 03.06.25

Trygt og godt skolemiljø

Retten til et trygt og godt skolemiljø

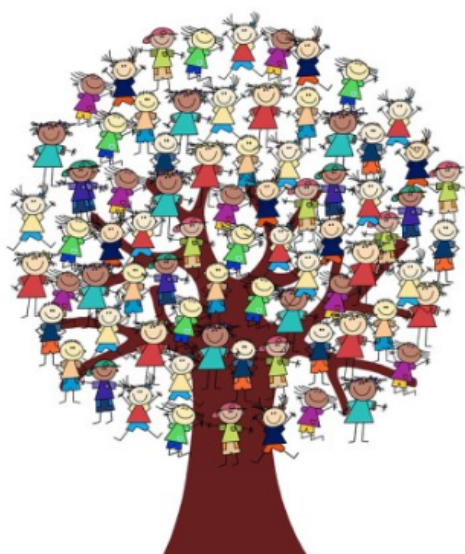
I [Opplæringsloven §12-2](#) heter det at: “*Alle elever har rett til eit trygt og godt skolemiljø som fremjar helse, inkludering, trivsel og læring*”. Skolen skal ikke godta krenkende oppførsel og jobbe aktivt og kontinuerlig for å sikre elevenes opplevelse av å ha det trygt og godt. Ved mistanke om eller kjennskap til at en elev *ikke* har det trygt og godt, plikter skolen å handle umiddelbart. Skolen skal undersøke saken grundig og sette inn tiltak når det er nødvendig.

Retten til et trygt og godt skolemiljø handler om opplevelsen av å være en betydningsfull del av fellesskapet. I Læreplanens overordnede del står det at: “*Skolen skal utvikle inkluderende fellesskap som fremmer helse, trivsel og læring for alle. Et raust og støttende læringsmiljø er grunnlaget for en positiv kultur der elevene oppmuntres og stimuleres til faglig og sosial utvikling. Et systematisk arbeid er avgjørende for å skape et trygt og godt skolemiljø*”.

Gjennom sin daglige praksis skal skolen legge til rette for et inkluderende skolemiljø hvor alle elever opplever å høre til i det sosiale fellesskapet og i læringsfellesskapet. Samtidig skal skolen arbeide aktivt for at ingen skal oppleve utenforskap og mobbing. I nyere forskning forstås mobbing ofte som det motsatte av tilhørighet:

«Mobbing av barn og unge er handlinger fra voksne og/eller barn og unge som hindrer opplevelsen av å høre til, å være en betydningsfull deltaker i fellesskapet og muligheten til medvirkning»

Lund, Helgeland, Kovac

Hva kjennetegner et trygt og godt skolemiljø?

Et trygt skolemiljø:

At et skolemiljø er trygt, handler om elevens opplevelse.

Fysisk trygghet handler om å ha trygge omgivelser. Dette handler om de fysiske inne- og uterommene, men også om hverdagens forutsigbare struktur og rammer. Voksne kan legge til rette for fysisk trygghet gjennom elevenes plassering i klasserom, garderobe, i overganger og forflytninger.

Relasjonell trygghet handler om å være trygg på de andre elevene og de voksne på skolen. Barn og unges trygghet og selvfølelse bygges gjennom kjærlighet, omsorg og bekreftelser. Trygge voksne er forutsigbare og viser gjennom handling at de ser og liker elevene.

Emosjonell trygghet handler om at barn og unge har behov for å erfare at følelser, tanker og oppfatninger kan uttrykkes og bli møtt med forståelse. Hvordan elevers følelser blir møtt, er essensielt for deres opplevelse av om den voksne er til å stole på.

Kulturell trygghet handler om å oppleve at man hører til i fellesskapet. Voksne anerkjenner ulike måter å være sammen på ved å vise interesse og nysgjerrighet for elevers ulike erfaringer, familie og kultur. Det unike den enkelte bringer med seg er viktige bidrag til skolens fellesskap.

Et godt skolemiljø:

At et skolemiljø er godt, handler om at elevens behov blir møtt.

Tilhørighet betyr å kjenne at man hører til et sted, og at dette stedet er godt å komme til. For å oppleve å høre til, må elevene bli akseptert for den de er og være en naturlig del av fellesskapet.

Å bidra i fellesskapet betyr å kunne dele med andre, eller gjøre noe bra for de andre. Lærere kan legge til rette for at elevene blir viktige for hverandre gjennom aktiviteter som inviterer til samarbeid, støtte og det å få til ting sammen.

Mestring oppøves når elever trener på å sette seg mål, arbeide mot målene, fullføre oppgaver og avslutte med tilfredshet. Å få til oppgavene sine, gir en opplevelse av kontroll. Evne til selvkontroll er viktig i samhandling med andre.

Selvstendighet og autonomi fremmes ved å la elevene ta ansvar for egne tanker, følelser og handlinger. Når elever er trygge på sin egen verdi, styrkes toleransen for andre elever. Arbeid med oppgaver som oppleves meningsfulle kan styrke motivasjonen og strekke ambisjonsnivået.

Trygt og godt skolemiljø på Hana skole

Mål, verdier og visjon

På Hana skole har vi et overordnet mål om at alle elevene skal ha et trygt og godt klasse- og skolemiljø. Skolen skal utvikle inkluderende fellesskap som fremmer helse, trivsel og læring for alle.

Skolens visjon er: Glade barn lærer best

Skolens arbeid for å fremme et trygt og godt skolemiljø

Opplæringslovens kapittel 12-3 slår fast at: "Skolen skal arbeide kontinuerlig for at alle skal ha eit trygt og godt skolemiljø". På Hana skole har vi felles rutiner og faste aktiviteter på skole-, trinn-/klasse- og elevnivå for å skape trivsel, forebygge mobbing og annen trakassering, og fremme et trygt og godt skolemiljø for den enkelte elev og klassefellesskapet.

Inkluderende undervisning og fellesskapende didaktikk

"Et raust og støttende læringsmiljø er grunnlaget for en positiv kultur der elevene oppmuntres og stimuleres til faglig og sosial utvikling. I arbeidet med å utvikle et inkluderende og inspirerende læringsmiljø skal mangfold anerkjennes som en ressurs (...). Elevmedvirkning må prege skolens praksis. Elevene skal både medvirke og ta medansvar i læringsfellesskapet som de skaper sammen med lærerne hver dag" (LK20)

Gjennom inkluderende undervisning fremmer vi opplevelsen av tilhørighet og mestring for alle elever. På Hana legger vi til rette for læring og utvikling gjennom å bruke strategier for hvordan alle elever kan mestre på sitt nivå. Dette innebærer blant annet å:
bruke rike og åpne oppgaver som krever refleksjon og tenking

- planlegge for varierte arbeidsmåter som kan forsterke positiv samhandling og tilhørighet
- legge til rette for samarbeidsoppgaver hvor elevene finner løsninger i dialog med hverandre
- ha en praksis som fremmer en kollektiv vi-følelse blant elevene

Traumebevisst omsorg

Barn som har opplevd vanskelige ting trenger trygghet, gode relasjoner og hjelp til å regulere følelser, impulser og atferd. Ansatte på Hana skole har gjennomført kurs og jobbet med dette over tid.

Klasseledelse

Det er interaksjonene mellom menneskene i et klasserom som skaper læringsmiljøet i klassen. God klasseledelse er avgjørende, da lærernes evne til å *etablere relasjoner, strukturere undervisningen og lede elevgruppa* har betydning for hvilket læringsmiljø som får etablere seg (T. Nordahl).

God klasseledelse fremmer elevenes tilhørighet, trivsel og læring, samtidig som det kan forebygge utenforskap, mobbing, vold og trakassering.

God klasseledelse handler om:

- **Strukturell ledelse:** Å etablere rutiner og skape ro og orden gjennom tydelige standarder, god organisering og tidsstyring samt positiv håndtering av elevatferd.
- **Relasjonell ledelse:** Å bygge klassekultur for trivsel og læring gjennom gode relasjoner i et klasserom hvor det er lov til å feile, og hvor elevene opplever lærestoffet som relevant.
- **Læringsledelse:** Å lede elevene i læringsprosessen gjennom tydelige læringsmål, klare sammenhenger mellom mål og læringsaktivitet, tilbakemeldinger som stimulerer til videre læring, rom for deltakelse, dialog og refleksjon.

(Pianta & Hamre)

På Hana skole:

- vektlegger vi gode relasjoner mellom lærer og elev, og elevene imellom
- er vi autoritative klasseledere
- inntar læreren klasserommet før elevene
- hilser vi på hver enkelt elev i døra når de kommer om morgenen (blikkontakt)
- har vi felles regler og håndhever disse likt
- har vi felles rutiner for oppstart og avslutning av timene

Krenkende oppførsel

Skolen skal ikke godta krenkende oppførsel. Krenkende oppførsel er en fellesbetegnelse for alle former for atferd som uoverlagt eller tilsiktet rammer andre mennesker fysisk eller psykisk. I Opplæringsloven §12-3 står det at: *“Skolen skal ikke godta krenkjande oppførsel, som til dømes mobbing, vald, diskriminering og trakassering.”* Skolen skal ikke godta mindre alvorlige krenkelser. Verken direkte handlinger eller indirekte krenkelser, som utestenging, isolering og baksnakking, skal tolereres.

Krenkende oppførsel kan også være enkeltstående handlinger eller ytringer om for eksempel utseende, funksjonsevne, etnisitet, seksuell orientering mm. Hva som oppleves som krenkende vil variere ut fra den enkeltes erfaringer og bakgrunn. Ord eller handlinger som i utgangspunktet ikke er ment å være krenkende, vil derfor likevel kunne oppfattes slik. Hva som er en krenkelse skal tolkes vidt, men ikke slik at alle kritiske utsagn eller uenigheter er krenkelser. Skolens oppgave er å lære elever å tenke kritisk og å respektere andres meninger og overbevisninger.

Sosial og emosjonell kompetanse

I læreplanen heter det at *“Skolen skal støtte og bidra til elevenes sosiale læring og utvikling gjennom arbeid med fagene og i skolehverdagen for øvrig” (LK20)*. På Hana skole arbeider vi kontinuerlig for å ruste elevene for livet gjennom å utvikle deres faglige, sosiale og emosjonelle kompetanse. Hana skole bruker programmet MITT VALG som støtte i arbeidet med sosial kompetanse.

MITT VALG - “Gode valg kan læres”

MITT VALG er et internasjonalt Lion's Quest-program for utvikling av et godt læringsmiljø og læring av sosiale og emosjonelle ferdigheter i hjem, barnehage, skole, AKS/SFO og idrettslag. Programmet er implementert i over 100 land og oversatt til 50 ulike språk. Lions Quest. [Mitt Valg](#)

Alle trinn har satt av en time på timeplanen som heter “Glade barn time”. Denne timen er satt av til arbeid med trivsel og miljø på trinnet, som inkluderer arbeid med MITT VALG, elevrådssaker og aktuelle saker som opptar elevene i klassen og i skolefellesskapet.

Trivselsfremmende og forebyggende tiltak

Opplevelsen av å tilhøre et fellesskap er den viktigste forutsetningen for trivsel og læring. I tillegg til det daglige arbeidet i klasserommet, har vi faste tiltak for å fremme trivsel og bygge fellesskap blant elevene. Noen av disse er:

Trivselsledere: Trivselsledere er elever som bidrar til et bedre samhold og et tryggere skolemiljø, gjennom organisert aktivitet i friminuttene. Lekelederne har ansvar for faste aktiviteter og leker i skolegården i storefri hver dag. Elever fra 4. trinn og oppover kan bli trivselsledere. Det velges nye trivselsledere hvert halvår.

Fadderordning: Elevene på 6. trinn er faddere for elevene på 1. trinn. Ved skolestart har fadderne et særlig ansvar for at de nye førsteklasingene skal føle seg trygge på skolen og i skolegården. Det er faste “fadderfriminutt” en-to ganger i løpet av uka og ulike aktiviteter gjennom skoleåret, som f.eks lesestunder, spill- og leketimer, tur/uteskole, juleverksted mm.

Felles sosiale holdningsskapende mål: På skolen jobber vi systematisk med felles sosiale og holdningsskapende mål. Dette gir et felles språk og en felles retning for hvordan vi skal være med hverandre – både i og utenfor klasserommet. Det er med på å skape trygghet, struktur og et godt læringsmiljø der alle vet hva som forventes.

Når alle trinn arbeider med det samme målet hver måned, blir budskapet forsterket, og vi bygger en felles kultur for hvordan vi skal ha det sammen på skolen – til beste for læring, trivsel og trygghet.

Felles opplevelser: Felles aktiviteter og opplevelser på tvers av klasser og trinn styrker samholdet mellom elevene og legger grunnlag for identitet og tilhørighet. På Hana skole er BlimE-dansen, julefrokost, aktiviteter og fellessamlinger i aulaen, ekskursjoner, aktivitetsdager, ulike turneringer, Solidaritetsaksjonen og omvendt julekalender eksempler på slike felles, miljøfremmende aktiviteter. Hana SFO har vennskapsuke, morsmålsdagsmarkering, felles bursdagsfeiring og feiring av den store SFO-dagen, som årlige happeninger.

Uteskole: Uteskole som læringsarena gir rom for aktiv og variert undervisning og innbyr til trivsel, fellesskap og samspill elevene imellom. Uteskole vil dermed kunne ivareta skolens prinsipper om en inkluderende og tilpasset opplæring og være en arena hvor elevenes faglige og sosiale læring naturlig går hånd i hånd.

Strategier for tilsyn ute: På Hana skole har vi en stor skolegård som innbyr til lek og varierte aktiviteter. Skolegården omkranser hele skolebygget og består av lekeapparater, baner for ballspill, disser, klatrevegg, utendørs innebandybane. Før skolen begynner om morgenen og i alle friminutt er det voksne (lærere og miljøveiledere) som har tilsyn i skolegården etter en fast plan.

FAU: Tett og godt samarbeid med Foreldrenes Arbeidsutvalg, klassekontakter og foresatte.

Når vi har tilsyn:

- er vi først ute og sist inn
- bruker vi gul vest for å være synlige
- beveger vi oss i hele sonen
- er vi vennlige og imøtekommende
- oppmuntrer vi til og setter i gang lek og aktivitet
- oppsøker vi områder hvor det er lett å skjule seg (blindsoner)
- holder vi et ekstra øye med sårbare elever som er særskilt utsatt for utestenging, mobbing eller å havne i konflikter
- griper vi inn overfor uønsket atferd og språkbruk samt brudd på skolens ordensregler

Årshjul for forebyggende og trivselsfremmende tiltak:

- Aktiviteter og tiltak på skolenivå (Vedlegg 1)
- Aktiviteter og tiltak på trinn- og klassenivå (Vedlegg 2)
- Aktiviteter og tiltak på elevnivå (Vedlegg 3)

Aktivitetsplikten, §12-4

Formålet med aktivitetsplikten er å sikre at skolene handler raskt og riktig når en elev ikke har det trygt og godt på skolen.

Skolens aktivitetsplikt er delt i fem delplikter. Alle som arbeider på skolen har plikt til å *følge med, gripe inn* og *melde fra* hvis de får mistanke om eller kjennskap til at en elev ikke har et trygt og godt skolemiljø. Skolen har videre plikt til å *undersøke* saken og *sette inn egnede tiltak* som sørger for at eleven får et trygt og godt skolemiljø. Rektor har det overordnede ansvaret for at dette blir gjort.

Aktivitetsplikten innebærer også at skolen skal sørge for *elevenes medvirkning*. Dette gjøres ved at involverte elever blir hørt, og at barnets beste skal være et grunnleggende hensyn i skolens arbeid. Dette er beskrevet i [Opplæringsloven §10-1 og §10-2](#). Skolen må ta hensyn til barnets beste i alle vurderinger og handlinger for å oppfylle aktivitetsplikten. Det er elevens egne opplevelser som er viktige, og rettighetene påvirkes ikke av årsaken til hvorfor eleven ikke har det trygt og godt.

Skolen har plikt til å informere elevene og foreldrene om rettighetene i forhold til trygt og godt skolemiljø, om skolens aktivitetsplikt og den muligheten som foresatte/elever har til å melde videre til Statsforvalteren. På Hana skole informerer vi alle foreldre på foreldremøtene om høsten og legger ut informasjon på skolen sin hjemmeside.

9

Plikt til å følge med

Alle skolens ansatte har plikt til å følge med på at elevene har et trygt og godt skolemiljø. For sårbare elever har vi en skjerpet plikt til å følge med. Sårbarhet kan for eksempel være knyttet

til elevens religion, seksuelle orientering, kjønnsuttrykk eller funksjonsevne, men også til atferds- eller sosioemosjonelle vansker, eller forhold ved elevens familie og hjemmesituasjon.

Plikten innebærer at de ansatte er årvåkne og aktivt observerer hvordan elevene agerer hver for seg og seg imellom. Å følge med er en forutsetning for at en skal få mistanke om eller kjennskap til at en elev ikke har det trygt og godt. Ansatte skal ha en lav terskel for å bry seg om og med hva elevene driver med.

På Hana skole følger vi med slik:

- Vi har lav terskel for å bry oss om hva elevene driver med.
- Vi identifiserer og er bevisste på blindsoner og overganger.
- Vi tar ansvar, er aktive og årvåkne, og går ikke forbi.
- Vi har gode rutiner for tilsyn og en skriftlig oversikt over hvem som til enhver tid skal ha tilsyn i skolegårdens ulike soner.
- Vi håndterer konflikter/problematferd med en gang, og handler helst i forkant, før episoder eskalerer.
- Vi tar aktivt kontakt med elever som er alene.
- Vi vet hvem de sårbare elevene er og følger ekstra godt med på disse i friminuttene og i overgangssituasjoner.
- Kontaktlærer har jevnlig samtaler med sårbare elever for å sjekke om de opplever å ha et godt skolemiljø.
- Kontaktlærer har utviklingssamtaler med foresatte og elev to ganger i året.
- Kontaktlærer har elevsamtaler med alle elevene minst to ganger i året.
- Vi gjennomfører ukentlige trivselsundersøkelser for samtlige elever på alle trinn
- Alle klasser, i tillegg til SFO, gjennomfører klassetrivselundersøkelsen to ganger i året.
- Vi gjennomfører elevundersøkelsen fra Udir på 5.-7. trinn hvert år.
- Skolemiljøet er fast sak i elevråd og på møtene i skolens FAU.
- Ressursgruppa har ukentlige møter og følger spesielt med på sårbare elever.

Plikt til å gripe inn

Alle voksne har plikt til å gripe inn så langt som mulig for å stanse krenkelser. Plikten til å gripe inn er knyttet til krenkelser den ansatte selv er vitne til og som fortsatt pågår. Ofte vil det handle om umiddelbart å stanse negativ oppførsel eller en utfrysningssituasjon, eller stanse og irrettesette elever som krenker andre elever verbalt.

Plikten begrenser seg til inngrep som er mulig for den ansatte å gjennomføre, både av hensyn til elevene og seg selv. Hva som er mulig å gjennomføre for dem som arbeider på skolen, må derfor vurderes ut fra hensynet til dem og elevene. Det fysiske inngrepet kan ikke gå lenger enn nødvendig, og det skal stå i et rimelig forhold til de interessene som skal ivaretas ([Oppl.lov §13-4](#)).

Rektor skal sørge for at de ansatte vet hvordan de skal gripe inn. Skolen skal ha jevnlig FOMA-kurs (Forebygging og mestring av aggresjon og vold) for å bidra til at de ansatte kan

føle seg trygge på hvordan atferd forebygges og håndteres, lovlig, trygt og med respekt.

På Hana skole griper vi inn slik:

- Vi stopper negativ atferd på en tydelig og respektfull måte.
- Vi henvender oss til den enkelte elev - i stedet for til hele gruppa.
- Vi bruker få ord.
- I noen tilfeller kan det være behov for å gripe inn fysisk, for eksempel ved å skille elever som slåss.

Den som griper inn, melder fra til kontaktlærer. En enkelt-hendelse trenger ikke oppleves som alvorlig der og da, men på denne måten får kontaktlærer en samlet oversikt og kan bedre se hele bildet rundt eleven.

Plikt til å melde fra

Rektor skal sikre at alle som jobber i skolen, raskt melder fra dersom de får mistanke om eller kjennskap til at en elev ikke har et trygt og godt skolemiljø.

Alle ansatte har plikt til å melde fra ved mistanke om eller kjennskap til at elever ikke har et trygt og godt skolemiljø. Terskelen for å melde fra skal være lav. At en elev sier fra at han/hun ikke opplever å ha det trygt og godt på skolen, oppfyller kravet til at den ansatte har "kjennskap".

Meld fra til rektor om henvendelsen så fort en mottar meldingen, eller så fort en har mistanke om at en elev ikke har det trygt og godt. Bekymringsmeldinger fra foresatte varsles rektor samme dag.

Rektor skal melde fra til skoleeier i alvorlige tilfeller. Alvorlige tilfeller kan være at ansatte krenker elever, digital mobbing på tvers av skoler, når flere elever har krenket en enkeltelev, eller i saker der skolen over tid ikke har klart å løse saken.

Plikt til å undersøke

Skolen skal undersøke alle saker der det er mistanke om, eller kjennskap til at en elev ikke har et trygt og godt skolemiljø. Undersøkelsene skal iverksettes straks.

Skolen må benytte ulike og varierte måter å undersøke på. Situasjonen må belyses ved å hente inn nok informasjon til å kunne avdekke hva som har skjedd, og om en eller flere elever opplever at skolemiljøet ikke er trygt og godt. Undersøkelsene har som formål å få frem fakta om en situasjon, bakgrunnen for elevenes opplevelse og hvilke forhold i elevens omgivelser som påvirker hvordan eleven har det på skolen.

Det viktigste i undersøkelsen er at vi snakker med de elevene det angår. Elevens stemme er viktig og skal alltid høres. Eleven skal få snakke med en person han/hun er trygg på og

har tillit til. Rektor må sikre at alle involverte elever blir hørt.

På Hana skole undersøker vi slik:

- For å få frem elevens opplevelse, forhold i omgivelsene og fakta i saken må vi ha samtale med eleven, andre involverte og foresatte
- Samtaleskjema kan brukes i samtale med [elever](#) og [foresatte](#)
- Vi bruker systematisk observasjon, elevsamtaler, trivselsundersøkelser og sosiogram når det er hensiktsmessig.
- Klassetrivselsundersøkelsen som er laget for å undersøke.

Undersøkelsene skal være grunnlaget for å sette i verk effektive tiltak. Analyse av resultatene blir derfor viktig. Alle undersøkelser skal skrives inn i [Grunnlag for dokumentasjonsplikten](#). Skjemaet arkiveres i Public360.

Plikt til å sette inn tiltak og evaluere

Dersom undersøkelsene og analysen av disse viser at eleven ikke har et trygt og godt skolemiljø, skal det settes inn egnede tiltak som sørger for at eleven får et trygt og godt skolemiljø.

Det er elevens egen opplevelse som er avgjørende for om retten er oppfylt. Tiltakene må tilpasses den konkrete saken, og det er derfor viktig at tiltakene settes inn på bakgrunn av en grundig undersøkelse. Tiltakene skal være konkrete og bygge på faglige skønnsvurderinger. Tiltak settes inn både på individ-, gruppe- og systemnivå. Tiltakene skal være lovlige. Sanksjoner skal være i tråd med ordensreglementet til Sandnes kommune.

Plikten til å sette inn tiltak varer inntil eleven har et trygt og godt skolemiljø. Det innebærer at skolens plikt løper så lenge eleven opplever at skolemiljøet ikke er trygt og godt. Tiltakene skal drøftes og evalueres med eleven, foresatte og andre involverte parter. Det er viktig at elevens stemme blir hørt.

På Hana skole setter vi inn tiltak og evaluerer slik:

- Forslag til tiltak blir drøftet med elev og foresatte.
- Kontaktlærer utarbeider en [aktivitetsplan](#) i samarbeid med andre involverte lærere, eventuelt rektor/avdelingsleder
- Kontaktlærer er ansvarlig for at tiltakene iverksettes og gjennomføres
- Aktivitetsplaner drøftes på trinnmøtet hver uke
- Evalueringsmøte med elev og foresatte gjennomføres etter omtrent 4 uker. Vi bruker evalueringsskjema.

På bakgrunn av evalueringen blir det enighet om hvorvidt aktivitetsplanen skal avsluttes eller ikke. Dersom eleven opplever å ha det trygt, kan planen avsluttes. Dersom eleven fremdeles ikke har det trygt og godt på skolen, skal det lages ny aktivitetsplan med tiltak. Nye tiltak og evalueringsmøter blir avtalt, helt til eleven har det trygt.

Rektor følger opp at tiltakene blir gjennomført og evaluert.

Dersom foresatte eller elev mener at skolen ikke har gjort nok for å stoppe krenkelser, kan saken meldes til Statsforvalteren. Før en melder saken til Statsforvalteren må en ha tatt opp saken med rektor, og det må ha gått minst en uke fra saken ble tatt opp.

Aktivitetsplan og dokumentasjonsplikt

En aktivitetsplan er dokumentasjon på hvordan skolen oppfyller aktivitetsplikten. Skolen har et krav om å opprette og iverksette en aktivitetsplan for tiltak som settes inn i en sak.

Skolen bruker Sandnes Kommune sine maler i dokumentasjonen:

- Grunnlag for dokumentasjonsplikten
- Aktivitetsplan
- Evaluering av aktivitetsplan

Malene ligger i mappen “Trygt og godt skolemiljø” på trinnets fellesdisk. Aktivitetsplanen og evalueringen skal arkiveres og sendes hjem (dokument ut) i Public 360.

De som krenker/mobber og foresatte er ikke juridiske parter i saken. Den som er klaget inn i saken skal få informasjon om dette. Vedkommende elev/foresatt har krav på å komme med sin versjon (kontradiksjon). Dette skal dokumenteres.

Vi skriver ikke navn på andre barn i aktivitetsplaner. Vi bruker begrep som utøvende elev, de som mobber eller krenker. Anonymisering må ikke gå utover forståelsen av problemet.

Skjerpet aktivitetsplikt - når voksne krenker barn

Ifølge Opplæringsloven §12-5 har ansatte i skolen en skjerpet aktivitetsplikt dersom en voksen krenker barn. Skjerpet aktivitetsplikt innebærer at dersom en ansatt får mistanke om eller kjennskap til at en annen ansatt krenker en elev, skal vedkommende varsle rektor samme dag. Rektor informerer skolesjefen. Dersom det er en i ledelsen ved skolen som står bak krenkelsene, skal skoleeier varsles direkte av den som fikk mistanke om eller kjennskap til

krenkelsene. Undersøkelse og tiltak skal settes i verk. Det er viktig å høre på eleven sin oppfatning av situasjonen, på samme måte som det er viktig å høre på den ansatte. Kravet om at saken skal håndteres raskt, må ikke gå ut over en forsvarlig prosess.

Videre saksgang etter varslingen:

- Rektor undersøker saken gjennom samtale med elev, foresatte, den ansatte og andre involverte.
- Rektor informerer den ansatte om videre saksgang.
- Dersom undersøkelsen viser at ingen krenkelse har skjedd:
 - Dokumentasjon på at ingen objektiv krenkelse har skjedd arkiveres i elevens mappe i P360.
 - Rektor følger opp den ansatte
- Dersom undersøkelsen viser at ingen krenkelse har skjedd, men at eleven likevel er utrygg på den voksne:
 - Det settes inn egnede tiltak basert på undersøkelsen (aktivitetsplan)
 - Rektor følger opp den ansatte
- Dersom undersøkelsen viser at en krenkelse har skjedd:
 - Saken behandles som personalsak

Forebyggende tiltak for et godt skolemiljø

Skolenivå (Vedlegg 1)

Tid	Aktivitet	Hensikt	Organisering	Ansvar
Ved skolestart	Gjennomgang av handlingsplaner og ordensregler i personalet	Etablere felles forståelse og reaksjoner i forhold til regler og normer ved skolen	Info på planleggingsdag i August, samt oppfølgingsarbeid på trinn og lag i fellestid.	Rektor
Ved skolestart	«God skolestart»	Etablere gode rutiner og sikre trygghet og trivsel for alle tidlig i skoleåret	Fokus på planleggingsdagen. Forsterket tilsyn i alle friminutt første 14 dager. Læringstrykk fra dag en.	Ledelsen
Hele året	Trivselsleder-program	Positive aktiviteter i friminuttene. Styrke fellesskap, forebygge mobbing.	Langfri 4 g pr uke.	Trivselsledere. Personalet
Hele året	Fysak	Fremme fysisk aktivitet, helse og trivsel	5.-7.trinn 2 dager i langfri	Ledelsen
Hele året	Elevrådsarbeid	Sørge for god kontakt mellom klassene og rektor. Styrke fellesskapet mellom elevene. Sikre at elevene har innflytelse i eget læringsmiljø (§9a)	Lederen for elevrådet er med i Barn-og Unges kommunestyre (BUKS). Elevrådet tar direkte kontakt med kommunale myndigheter for å få svar på sine spørsmål eller saker. Deltar i SMU.	Ledelsen Lærer med ansvar for elevrådet.
Høst	Høsttur	Skape relasjoner på tvers av trinn og klasser	En dag hvor alle elever melder seg på ønsket tur.	PUG Komite Arbeidslag
Jul	Julefrokost	Fellessamling for hele skolen og deres foresatte. Samspill på tvers av trinn og hjem-skole.	Felles øving i desember, samt felles forestilling der foresatte er tilhørere, med påfølgende frokost for alle.	Ledelsen Komite Alle ansatte
Jul	Skolens solidaritetsaksjon – «Omvendt julekalender»	Kunnskap om andre kulturer og språk. Vise solidaritet og utvikle evne til empati	Alle elevene samler inn penger/gaver til andre barn. Felles undervisningsopplegg.	Komite Hele skolens personalet
Jul	Juleverksted	Felles arbeidsoppgaver på hele skolen skaper viktig tilhørighet og styrker fellesskapet på skolen	Felles for alle trinn på skolen. 1. trinnselever går sammen med fadderne på 6. trinn.	Komite Arbeidslag
Høst og vår	Idrettsarrangement Turneringer Skolecup Innebandy Sjakkturnering	Støtte opp om aktiviteter elevene driver med på fritida. Styrker klasse- og skoletilhørighet	Jentelag og guttelag deltar på skolecupen i fotball og/eller håndball. Interne turneringer i innebandy og sjakk + KM og Norway chess i sjakk.	Komite/ Lærer med ansvar for de ulike arr.
Juni	Aktivitetsdag	Aldersblandede grupper, bli kjent og	Aktivitetsløype, felles løype, felles skolelunch med pølsegrilling, samt	komite

		gjøre ting sammen, på tvers av klasser. Øke trivsel og samhold.	fotballkamp 7. trinn mot ansatte	
Vår	Nye klasser for kommende 4.trinn	Ny start for elevene. Utvide elevenes sosiale nettverk Sikre best mulig læringsmiljø for alle	Kontaktlærer i samarbeid med andre ansatte setter sammen nye klasser ut ifra erfaring/kunnskap fra de 3 første årene	Ledelsen + kontaktlærere

Skolemiljøfremmende tiltak på trinn/klassenivå: (Vedlegg 2)

Tid	Aktivitet	Hensikt	Organisering	Ansvar
Hele året	“Glade barn”-time/ Arbeid med klassemiljø/ Mitt Valg	Skape et positivt og trygt klassemiljø og et godt læringsmiljø. Legge til rette for å utvikle sosial kompetanse hos elevene. Forebygge og sikre best mulig klassemiljø for alle.	Legge vekt på god klasseledelse, relasjoner og struktur. Utarbeide og implementere klasseregler. Implementere felles trivselsregler. Utarbeide sosiogram.	Alle Kontaktlærer.
Hele året, med start i august	Fadderordning	Skape et trygt og godt læringsmiljø. De store elevene lærer å ta ansvar, se andres behov. De minste elevene skal bli kjent på skolen, med regler og kultur.	Elevene i 6. klasse er faddere for nye 1.klassinger. De store skal ta seg ekstra godt av de små, gjøre aktiviteter sammen, faglig og sosialt.	Kontaktlærere for 1. og 6.klasse.
Hele året	Uteskole	Skape et trygt og godt læringsmiljø gjennom ulike aktiviteter og læringsoppdrag i naturen.	Samarbeid og utarbeide en plan på hvert trinn. Aktivitetene organiseres klassevis og/eller på trinn på småskolen ut fra hensiktsmessighet.	Kontaktlærere/ faglærere/ barneveiledere
Hele året	Friminuttvenn	Trygge relasjoner i hele klassen, samt skape trygghet i friminutt og sikre at alle har noen å være med	Ansatte setter sammen elever som skal være ute i friminutt sammen. Dette rulleres etter egen plan	Kontaktlærere
Hele året	Vennegrupper	Elevene skal bli bedre kjent med hverandre,	Vennegrupper er mest brukt blant de yngste elevene. Dette er en	Foresatte/ kontaktlærer

		og hverandres foresatte. Utvikle godt klassemiljø.	ordning som foresatte og kontaktlærer blir enige om. Elevene deles inn i grupper, helst med noen de ikke leker med til daglig.	
Mai/Juni	Besøksdager	Nye 1. klassinger	Informasjon til foresatte. Våre nye 1. klassinger blir kjent med skolen og lærerne. 3 kvelder på SFO, 1 dag på skolen	Skolens ledelse SFO-leder Lærerne på nye 1. trinn.

Skolemiljøfremmende tiltak på elevnivå: (Vedlegg 3)

Tid	Aktivitet	Hensikt	Organisering	Ansvar
Hele året	Mottakelse av nye elever	Eleven skal bli godt mottatt og skal føle seg velkommen.	Skolen skal følge faste rutiner ved mottakelse av nye elever. Eleven bør treffe/bli kjent med læreren før hun/han treffer klassen.	Skolens ledelse og kontaktlærer.
Høst og vår	Elevsamtaler	Skape et fortrolig forhold mellom lærer og elev. Gjennomgang av hvordan eleven har det, faglig og sosialt.	Elevsamtalene tas ofte i forkant av utviklingssamtaler, og kan danne grunnlaget for utviklingssamtalene.	Kontaktlærer
Hele året	Logg	Skape et godt klasse- og læringsmiljø.	I loggen kan eleven skrive personlige ting til læreren, og er en mulighet for eleven til å uttrykke ting en sliter med. Eleven formidler også positive og kjekke meldinger.	Kontaktlærer
Hele året	Ukentlige trivselsundersøkelser, 3. - 7. trinn	Følge med, forebygge og sikre best mulig skolemiljø for alle.	Digital trivselsundersøkelse hver torsdag. Følges opp av kontaktlærer og arbeidsfellesskapet på trinn samme dag.	Kontaktlærer Faglærere i klassen.

Hele året	Helsesykepleier	Tilgjengelig for elever/foresatte som trenger råd/hjelp.	Helsesykepleier med fast kontortid på skolen.	Skolens ledelse og helsesykepleier
Hele året	Sosiallærer-funksjonen / Team	Tilgjengelig for elever som har behov for å snakke med en voksen. Sosiallærerfunksjonen består av et team med miljøterapeuter, SFO-leder og avdelingsleder v/ Rolf Arne Fiksdal	Kontakten mellom sosiallærerfunksjonen og elever kan bestå av en enkelt samtale, eller samtaler/aktiviteter som går over lengre tid. Skolen har kompetanse innen ART (Trening i sosial kompetanse) som fortløpende vurderes igangsatt etter behov. Foresatte kan også ta direkte kontakt med skolens ledelse.	Sosiallærer-team / skolens ledelse

Skolemiljøfremmende tiltak på Skole-hjem nivå: (vedlegg 4)

Tid	Aktivitet	Hensikt	Organisering	Ansvar
Hele året	Mottakelse av nye foresatte	Foresatte skal bli godt mottatt og skal føle seg velkommen.	Skolen skal følge faste rutiner ved mottakelse av nye foresatte.	Skolens ledelse og kontaktlærer.
Ved endring av kontaktlærer	“Bli kjent samtale”	Etablere god kontakt og tillit mellom foresatte og kontaktlærer. Foresatte skal føle seg trygge på at kontaktlærer kjenner og ser deres barn.	Foresatte inviteres inn til “bli kjent” samtale ca 1 måned etter bytte av kontaktlærer.	Kontaktlærer
Høst og vår	Utviklings-samtaler	Sikre at foresatte har en god forståelse av elevens sosiale skolehverdag så vel som faglig utvikling.	Foresatte inviteres inn til “utviklingssamtaler”, og oppfordres til å melde inn eventuelt ønske om fokus for samtalen i forkant av møtet. Møtet skal ha fokus på både faglig og sosial kompetanse.	Kontaktlærer

Høst og vår	Felles foreldre-møte	Involvere foresattes i arbeidet med å sikre et godt skolemiljø for klassen / trinnet.	Del av agendaen vies til foreldrenes rolle i det å skape et trygt og godt skolemiljø. Foreldregruppen (ikke klassekontaktene) bes om å lage sosial aktivitetsplan for klassen – gjerne med forslag fra skolen om ting som har fungert bra hos andre (guttekvelder/jentekvelder/vennegrupper o.l.).	Kontaktlærer sammen med klasse-kontakter
Gjennom året	Sosiale aktiviteter utenfor skolen	Sikre at foresatte blir kjent med barnets medelever; ikke bare de elevene deres barn er mest sammen med.	Foresatte inviterer hele eller deler av klassen til sosiale aktiviteter i henhold til omforent plan for året.	Foresatte

Oversikt over viktige skolemiljøfremmende aktiviteter: (vedlegg 5)

Trinn	Aktivitet	Tidspunkt	Ansvar
1.Trinn	Bokstavfest	Vår	Trinnet
	Fadderordning	Hele året	Trinnet (1. og 6. klasse)
	FN-dag	Høst	Arbeidslag
	BlimE-dans	Høst	Arbeidslag
	Vitengården	Høst	Arbeidslag
	Bok-dag/leseuke	Vår	Bibl./lesekomiteen
	Aktivitetsdager	Høst/Vår	Arbeidslag
	Matematikkens dag	Vår	Realfagskomiteen
2.Trinn	Karneval	Vinter	Trinnet
	Sandnes museum	Høst	Trinnet + ledelse
	FN-dag	Høst	Arbeidslag
	BlimE-dans	Høst	Arbeidslag
	Bok-dag/leseuke	Vår	Bibl./lesekomiteen
	Aktivitetsdager	Høst/Vår	Arbeidslag
	Matematikkens dag	Vår	Realfagskomiteen
3.Trinn	Biblioteket i Sandnes	Vår	Trinnet + ledelse
	Sjøvettdagene	Vår	Trinnet + ledelse
	FN-dag	Høst	Arbeidslag

	BlimE-dans Bok-dag/leseuke Aktivitetsdager Matematikkens dag	Høst Vår Høst/Vår Vår	Arbeidslag Bibl./lesekomiteen Arbeidslag Realfagskomiteen
4.Trinn	Bokvake Arkeologisk museum FN-dag BlimE-dans Bok-dag/leseuke Aktivitetsdager Matematikkens dag	Høst Vår Høst Høst Vår Høst/Vår Vår	Trinnet + foresatte Trinnet + ledelse Arbeidslag Arbeidslag Bibl./lesekomiteen Arbeidslag Realfagskomiteen
5.Trinn	Sykelopplæring Landa, Forsand Vitenfabrikken FN-dag BlimE-dans Fotball- og sjakkturnering Bok-dag/leseuke Aktivitetsdager Matematikkens dag	Vår Vinter Vår Høst Høst Høst/Vår Vår Høst/Vår Vår	Trinnet + ledelse Trinnet + ledelse Trinnet Arbeidslag Arbeidslag Arbeidslag Bibl./lesekomiteen Arbeidslag Realfagskomiteen
6.Trinn	Fadderordning Utstein Kloster Vitenfabrikken FN-dag BlimE-dans Fotball-/håndball- og sjakkturnering Bok-dag/leseuke Aktivitetsdager Matematikkens dag	Hele året Vinter Høst Høst Høst Høst/Vår Vår Høst/Vår Vår	Trinnet (6. og 1. klasse) Trinnet + ledelse Trinnet + ledelsen Arbeidslag Arbeidslag Arbeidslag Bibl./lesekomiteen Arbeidslag Realfagskomiteen
7.Trinn	Leirskole/overnatting Vitenfabrikken FN-dag BlimE-dans Fotball-/håndball- og sjakkturnering Bok-dag/leseuke Aktivitetsdager Matematikkens dag	Høst Vår Høst Høst Høst/Vår Vår Høst/Vår Vår	Trinnet + ledelse Trinnet Arbeidslag Arbeidslag Arbeidslag Bibl./lesekomiteen Arbeidslag Realfagskomiteen
SFO	Vennskapsuke Markering av morsmålsdag Markering av ID Halloweenmarkering Karneval Felles bursdagsfeiring Markering av den store SFO dagen Nissefest	Vår Vår Vår Høst Vår Vår Vår Høst	

Sosiale mål for Hana skole: (Vedlegg 6)

Inkludering (bidra til et godt miljø ved å invitere andre inn i lek og arbeid)

Jeg har medansvar for at alle skal være inkludert i klassen.

- Jeg hilser på medelever og voksne.
- Jeg inviterer andre med i lek og aktiviteter, og svarer ja når noen spør om å bli med.
- Jeg kan selv spørre andre om å få være med i leken.
- Jeg godtar at vi er forskjellige og har forskjellige interesser.

Ansvarlighet (kunne opptre i tråd med regler og forventninger i et lærende fellesskap)

Jeg kan ta ansvar for det jeg gjør og passer på det vi har.

- Jeg kan henge opp klærne mine i garderoben og sette skoene mine på skohyllen.
- Jeg kan rydde opp etter meg og holde orden i skolesakene.
- Jeg sier ifra hvis det er noen som blir plaget.
- Jeg tar vare på mine og andres eiendeler.
- Jeg bidrar til god arbeidsro for meg selv og mine medelever.

Empati (utvikle evne til empati og vise medfølelse med andre)

Jeg bryr meg om hvordan andre har det.

- Jeg snakker fint til medelever og voksne.
- Jeg skal være høflig og ta hensyn til andre.
- Jeg spør om andre vil være med i leken.
- Jeg snakker positivt til og om mine medelever.
- Jeg godtar at vi er forskjellige og reagerer forskjellig.
- Jeg inviterer elever som er alene i friminuttene med på lek og aktiviteter.

Samarbeid (kan lytte, hjelpe andre og samarbeide konstruktivt)

Jeg kan hjelpe andre og arbeide sammen med andre.

- Jeg er en god læringsvenn med alle i klassen.
- Jeg kan være friminuttssvenn med alle i klassen.
- Jeg lar andre være med i leken.

- Jeg kan lytte til andre og la andre være med å bestemme.
- Jeg aksepterer et flertallsvedtak.

Selvkontroll (kunne regulere og styre egne følelser)

Jeg kan styre og regulere følelsene mine.

- Jeg respekterer regler og medelever.
- Jeg kan vente på tur i klasserommet og i lek.
- Jeg vet at det er de voksne som bestemmer.
- Jeg kan være utholdende i skolearbeidet.
- Jeg kan sette ord på utfordringer og finne gode løsninger i konflikter.

Selvhevdelse (ta sosialt initiativ, være en positiv aktiv deltaker, ha egne meninger)

Jeg kan hevde meg selv og ha egne meninger på en god måte.

- Jeg kan og bruker STOPP-regelen.
- Jeg tør å si min mening.
- Jeg kan bli med på lek og samtale som allerede er i gang.
- Jeg kan ta initiativ til lek og samtale.
- Jeg våger å stå imot gruppepress.
- Jeg kan si min mening uten å såre andre.

Hver enkelt klasse kan også ha egne sosiale mål utover det som er beskrevet over. Disse utarbeides av lærerne på de ulike trinn.